

Posudek školitele na disertační práci
Mgr. Pavla Švásty „Zákaz sebeobvinění právnické osoby v řízení o
správním deliktu“

I.

Předložená disertační práce Mgr. Pavla Švásty se zabývá problematikou, která má značný význam pro právní nauku i pro aplikační praxi. Zpracování tohoto tématu není nijak snadné, protože právní úprava je poměrně kusá, literatura k tomuto tématu není příliš bohatá, monografická díla chybí.

Z práce je zřejmé, že se autor na její zpracování důkladně připravil studiem literatury, shromáždil a nastudoval velké množství judikatury (zejména správní, ústavní i evropských soudů), provedl komparaci s právní úpravou a aplikací principu nemo tenetur ve vybraných státech.

II.

V úvodu si autor klade tři otázky: zda se zásada nemo tenetur aplikuje i na právnické osoby v řízení o správním deliktu, jakým způsobem lze nutit právnickou osobu k poskytnutí důkazů proti sobě a jaký je vztah mezi předpisy, které upravují výkon dohledu a obecnými procesními předpisy. Vychází z předpokladu, že právnické osoby nemají při uplatňování principu nemo tenetur stejné postavení jako fyzické osoby a výzkumem chce tento předpoklad v práci potvrdit nebo vyvrátit. Obecné instituty jsou konkretizovány ve vybraných oblastech, zejména v oblasti bankovního sektoru a v oblasti hospodářské soutěže.

Disertační práce je rozdělena do několika částí. V první se autor věnuje původu zákazu sebeobvinění, ze kterého plynou důvody prosazení této zásady a to, že je dnes chápána jako základní právní zásada. Druhá část popisuje úpravu zásady nemo tenetur v českém právu a její uplatnění v judikatuře Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva. Další část rozebírá aplikaci zásady nemo tenetur při výkonu dohledu. Tato část správně předchází vlastní analýze principu nemo tenetur v řízení o správním deliktu (přestupku) právnické osoby. Může být totiž sporné, zda lze z výše uvedených pramenů dovozovat užití principu nemo tenetur i na postupy, jejichž předmětem není rozhodování o právech a povinnostech konkrétních osob a jejichž výsledkem není rozhodnutí. Kromě toho je to právě výkon správního dozoru, který mnohdy předchází případnému řízení o přestupku a otázka užití podkladů při něm získaných v navazujícím řízení o přestupku je velice praktická. Pátá část představuje vlastní zpracování tématu práce, rozebírá jednotlivé problémy aplikace

zásady nemo tenetur v řízení o správním deliktu (přestupku) právnické osoby. V této části je zajímavá materie důkazního řízení, ústní jednání je pak tou fází řízení, při které je prováděno dokazování. V diskusi by bylo vhodné shrnout názory autora na použití důkazních prostředků v řízení o přestupku právnické osoby. Šestá část doplňuje analýzu o zahraniční pohled – výběrově jsou zde uvedeny některé závěry k této otázce z oblasti anglosaského právního systému.

Práci ukončují závěry, ve kterých autor shrnuje dílčí závěry obsažené v jednotlivých částech práce a odpovídá na otázku, zda, resp. v jaké míře se potvrdila základní hypotéza disertační práce.

Z použitých vědeckých metod lze uvést zejména metodu deskripce a analýzy, užitá je též metoda komparace.

Struktura práce je logická, jednotlivé části na sebe navazují, systematika umožňuje dobrou orientaci v textu, je napsána srozumitelně, kultivovaným jazykem. Použité prameny – teoretická a odborná literatura, včetně zahraniční, judikatura českých i evropských soudů, vybrané právní předpisy – jsou řádně citovány. V práci je též zohledněna relevantní rozhodovací činnost správních orgánů.

III.

Předložená disertační práce významnou měrou přispívá do teoretické diskuse o zásadě nemo tenetur se ipsum accusare v rozhodování o přestupcích a při výkonu správního dozoru. Nejde přitom jen o popis právní úpravy v příslušných zákonech, ale o teoretický rozbor institutu, zamyšlení nad jeho podstatou a o právní argumentaci jednotlivých právních problémů. To, že s některými názory, vyslovenými v disertační práci, lze polemizovat, v žádném případě nesnižuje hodnotu předloženého díla, spíše to vyplývá ze samotné povahy tématu.

Zákonná podmínka publikace jejich dílčích výstupů byla splněna. Články „Několik krátkých úvah k problematice aplikace zásady nemo tenetur na právnické osoby“ a „Sebeobvinění a kontrola – několik poznámek k možnosti odmítnout součinnost správním orgánům při výkonu dohledu“ byly publikovány v Právní prostoru v letech 2015 a 2017.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

V diskusi bude zajímavé poukázat na velmi úzké propojení výkonu správního dozoru a rozhodování o přestupcích v oblasti bankovního sektoru, kterou se autor především zabýval.

Toto propojení bylo posíleno i novou právní úpravou,¹ podle které „Česká národní banka může v řízení o přestupku podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu uložit pachateli rovněž opatření k nápravě nebo odejmout oprávnění k činnosti podle příslušného právního předpisu.“ Je otázkou, zda je toto propojení z mnoha aspektů vhodné a zda lze teoretické a judikatorní závěry, obsažené v disertační práci, zobecnit na uplatňování odpovědnosti za přestupky právnických osob i v jiných oblastech veřejné správy.

doc. JUDr. Helena Prášková, CSc.

V Praze dne 30. 10. 2018

---

¹ Srov. § 46e odst. 2 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.